טעמא מאי דילמא אתי בעל מערער ופסיל ליה השתא בעל לא קא מערער אנן ניקום ונערער עלה בפלוגתא דר' יוחנן ור' יהושע בן לוי חד אמר לפי שאין בקיאין לשמה וחד אמר לפי שאין עדים מצויין לקיימו תסתיים דר"י בן לוי הוא דאמר לפי שאין בקיאין לשמה דר' שמעון בר אבא אייתי גיטא לקמיה דר' יהושע בן לוי וא"ל צריכנא למימר בפני נכתב ובפני נחתם או לא א"ל לא צריכת לא אמרו אלא בדורות הראשונים שאין בקיאין לשמה אבל בדורות האחרונים דבקיאין לשמה לא תסתיים ותסברא והא רבה אית ליה דרבא ועוד הא אמרינן שמא יחזור דבר לקלקולו אלא ר"ש בר אבא איניש אחרינא הוה בהדיה והא דלא חשיב ליה משום כבודו דר"ש: איתמר בפני כמה נותנו לה רבי יוחנן ור' חנינא חד אמר בפני שנים וחד אמר בפני שלשה תסתיים דר' יוחנן הוא דאמר בפני שנים דרבין בר רב חסדא אייתי גיטא לקמיה דר' יוחנן ואמר ליה זיל הב לה באפי תרי ואימא להו בפ"נ ובפני נחתם תסתיים לימא בהא קמיפלגי דמאן דאמר בפני שנים קסבר לפי שאין בקיאין לשמה ומאן דאמר בפני שלשה קסבר לפי שאין עדים מצויין לקיימו ותסברא הא מדר' יהושע בן לוי אמר לפי שאין בקיאין לשמה רבי יוחנן אמר לפי שאין עדים מצויין לקיימו והכא היכי קאמר ר' יוחנן בפני שנים ועוד הא רבה אית ליה דרבא אלא דכ"ע בעינן עדים מצויין לקיימו והכא בשליח נעשה עד ועד נעשה דיין קמיפלגי מ"ד בפני שנים קסבר שליח נעשה עד ועד נעשה דיין ומאן דאמר בפני ג' קסבר שליח נעשה עד ואין עד נעשה דיין והא קיימא לן בדרבנן דעד נעשה דיין אלא הכא בהא קמיפלגי דמר סבר כיון דאשה כשירה להביא את הגט זמנין דמייתא ליה איתתא וסמכי עלה ואידך אשה מידע ידעי ולא סמכי עלה תניא כוותיה דרבי יוחנן המביא גט ממדינת הים ונתנו לה ולא אמר לה בפני נכתב ובפני נחתם יוצא והולד ממזר דברי רבי מאיר וחכ"א אין הולד ממזר ° כיצד יעשה יטלנו הימנה ויחזור ויתננו לה בפני שנים ויאמר בפני נכתב ובפני נחתם ור"מ משום דלא אמר בפני נכתב ובפני נחתם יוצא והולד ממזר אין ר"מ לטעמיה דאמר רב המנונא משמיה דעולא אומר היה ר"מ כל המשנה ממטבע שטבעו חכמים בגיטין יוצא והולד ממזר בר הדיא בעי לאתויי גיטא אתא לקמיה דרבי אחי דהוה ממונה אגיטי א"ל צריך אתה לעמוד על כל אות ואות אתא לקמיה דרבי אמי ור' אסי אמרי ליה לא צריכת וכי תימא אעביד לחומרא נמצא אתה מוציא לעז על גיטין הראשונים רבה בר בר חנה אייתי גיטא פלגא איכתב קמיה ופלגא לא איכתב קמיה אתא לקמיה דרבי אלעזר אמר ליה אפילו לא כתב בו אלא שיטה אחת לשמה שוב אינו צריך רב אשי אמר אפי'

טעמא מאי כו' דילמא אתי בעל מערער. דטעמא מאי אמור רבנן דבעי למימר דילמא אתי בעל ומערער הילכך אם לא ניסת לא תינשא אבל השתא דניסת אמאי ליפקה אכתי לא אתי בעל ומערער אנן ניקום ונערער: **ואיבעית אימא** לא גרסינן. אלא הכי גרסינן אלא להקל עליה טעמא מאי וכו': **כפלוגתא.** כי הך פלוגתא דרבה ורבא איפליגו נמי אמוראי קמאי: **אייתי גיטא.** ממדינת הים: **ותסברא** לא גרסינן. ואי נמי גרסינן ליה לאו לאורועי תסתיים קאתי דשפיר תסתיים דרבי יהושע הוא דאמר לפי שאין בקיאין אלא הכי פריך ותסברא הא דאמר ליחידי הוה: **והא רבה אית ליה דרבא.** ובעינן לקיימו: **הוה בהדיה.** ואמרינן לעיל) בי תרי דמייתו גיטא מילתא דלא שכיחא: **בפני כמה נותנו לה.** השליח: **לפי שאין בקיאין.** הלכך בתרי סגי להוו סהדי דאמר שליח בפני נכתב ואי אתי בעל תו ומערער לא משגחינן ביה: **לפי שאין עדים כו'.** וכיון דלקיומי הוא בעינן תלתא כדאמרינן בכתובות בפ' שני (דף כא:) דקיום שטרות בשלשה: **ותסברא.** דהכי הוא: **והא.** מדסיימינן לעיל דריב"ל הוא דאמר לפי שאין בקיאין מכלל דרבי יוחנן בר פלוגתיה דלעיל אמר משום לקיימו והכא סיימינן דר' יוחנן הוא דאמר בפני שנים: **ועוד הא רבה אית ליה דרבא.** ואפילו למ"ד לפי שאין בקיאין לשמה אית ליה נמי לקיימו וליבעי תלתא: **בשליח נעשה עד ועד נעשה דיין קמיפלגי.** כלומר אי אמרינן כי היכי דשליח נעשה עד הכי נמי עד נעשה דיין קמיפלגי: **מ"ד בפני שנים קסבר.** כי היכי דשליח נעשה עד ה"נ עד נעשה דיין הלכך מצטרף בהדייהו והוו תלתא: **ומ"ד בפני שלשה קסבר.** אף ששליח נעשה עד אין עד נעשה דיין: הכי גרסינן **והא קיימא לן בדרבנן דעד נעשה דיין.** כגון גבי קיום שטרות אמרינן בכתובות (שם) שלשה שישבו לקיים את השטר וקרא ערעור על אחד מהם כו' והוינן בה למימרא דעד נעשה דיין כו' ומותבינן ומשנינן ה"מ בעדות החדש לאורייתא אבל בדרבנן עד נעשה דיין: **כיון דאשה כשירה כו'.** אי מכשרת בשנים זמנין דמייתא ליה אשה וסמכינן עלה לאכשורי נמי בשנים ואשה לא חזיא לאצטרופי בהדייהו לתלתא: **יוצא.** מי שנשאה בגט זה: **משום דלא אמר (לה) יוצא.** בתמיה והא גט כשר הוא ובפניו נכתב ומשום דלא אמר הוי ולד ממזר: **אתא לקמיה דרבי אמי.** באותה העיר שהיו כותבין אותו: **ממונה אגיטי.** דקי"ל (קידושין דף ו.) כל שאינו יודע בטיב גיטין וקידושין לא יהא לו עסק עמהן והוו ממנו גברא רבה לאורויי היכי נעביד: **לא צריכת.** אלא בשיטה אחת:
אפילו

אי בעית אימא טעמא מאי כו'. רש"י לא גרים איבעית אימא דסיומא דמילתא הוא ולר"י נראה דשפיר גרים ליה ומוקי לה השתא קודם שלמדו דכיון דניסת לא תצא כיון דלזיוף ליכא למיחש דנתקיים בחותמיו וליכא אלא לעז בעלמא דשלא לשמה אפי' אי אתי בעל ומערער כדפרישית לעיל (ע"א ד"ה א"ה בעל): **ותסברא** והא רבה אית ליה דרבא. לא גרסינן ותסברא כדפירש בקונטרס וכסמוך דקאמר אלא ר' שמעון בר אבא איניש אחרינא הוה בהדיה לא גרסינן אלא לאיתו בא לסתור תסתיים וכסמוך נמי קאמר הא מדריב"ל סבר לפי שאין בקיאין לשמה כו': **הא** מדר' יהושע כו' רבי יוחנן סבר לפי שאין עדים מצויין לקיימו. לא בעי לשנויי דסבר כאידך לישנא דפ"ב (לקמן דף יח.) דההוא לישנא דהתם דקאמר שנים אין צריכין לומר בפני נכתב הוא עיקר דקאמר עלה יחד הוא שלא תמוטו ועוד דבההיא שינויא לא הוה משני הא דפריך והא רבה אית ליה דרבא: **והא** קיימא לן דאין עד נעשה דיין ה"מ בדאורייתא כו'. רש"י לא גרים ליה והדין עמו דכיון דפשיטא דבדרבנן עד נעשה דיין כדפריך לבסוף היכי פריך מעיקרא הא קיימא לן דאין עד נעשה דיין דהא פשיטא דלא ס"ד דהכא הוי לאורייתא ומיהו בפרק קמא דכתובות (דף יא.) יש קצת כעניין זה גבי גר קטן מטבילין אותו על דעת ב"ד ופריך מאי קמ"ל תנינא זכין לאדם שלא בפניו כו' והדר פריך והא קי"ל דודאי עבד בהפקירא ניחא ליה: **הכי** גרים ר"ת כיון דאשה כשירה להביא את הגט זימנין דמייתי ליה איתתא וכן פירש רבינו חננאל וה"ה דהוה מצי למימר זימנין דמייתי ליה קרוב: **כיצד** יעשה. פי' כילד יעשה לרבנן שתינשא לכתחילה או אם נישאת שלא תצא אבל נולד אין צריך תקנה דבלא תקנה לא הוי ממזר דלית להו כל המשנה כו' ולר"ת כילד יעשה קודם נישואין אבל לאחר נישואין מסתבר דלר"מ אין תקנה דכיון דהולד ממזר א"כ כל הדרכים האלו בה ותלא מזה ומזה וכל הנהו דתנן לקמן בהזורק (דף פ.): **יטלנו** הימנה ויחזור ויתננו לה ויאמר כו'. מכאן משמע דצריך לומר בשעת נתינה בפני נכתב מדקאמר יטלנו הימנה וה"ה לאחר נתינה תוך כדי דיבור דמהני מדקאמר לעיל שנתנו לה כשהיה פיקח ולא הספיק לומר בפני נכתב עד שנתחרש אבל לאחר כדי דיבור מספקא לר"י אי מהני כל זמן שעסוקים באותו ענין או לאו וקודם נתינה מספקא לר"י נמי אי מהני ומדתנן בפרק כל הגט (לקמן דף כט:) המביא גט ממדינת הים וחלה עושה בבית דין שליח ואומר כו' אין ראיה דהכי אומר כשהגט יוצא מתחת ידו: **אפילו** לא כתב בו אלא שיטה אחת כו'. פירוש שלא ראה אלא שיטה ראשונה דמסתמא סיימו לשמה:
אפילו

עין משפט נר מצוה

יג א מיי' פ"ז מהל' גירושין הלכה ה סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סימן קמב סעיף א:

יד ב מיי' שם [ופ"ג מהל' אישות הלט"ו] טוש"ע ח"מ סימן קלא סעיף ט וטוש"ע אה"ע סימן לה סעיף ב:

טו ג מיי' פ"ה מהל' עדות הלכה ט סמג עשין קט טוש"ע ח"מ סי' ז סעיף ה בהג"ה:

טז ד מיי' פ"ז מהל' גירושין הלכה יא סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סימן קמב סעי' ז:

יז ה ו מיי' שם הל' יג טוש"ע שם סעיף טו:

◆

תוספות רי"ד

שכבר מקויים הוא: איתמר בפני כמה נותנו לה ר' יוחנן ור' חנינא חד אמר בפני שנים וח"א בפני ג' ואסיקנא דמשום הכי צריך שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם כדי לקיימו דכ"ע בעינן לקיימו דר' יוחנן הוא דאמר בפני שנים (ומשניהם) צריך שיאמר בפני נכתב כדי לקיימו שאם יבא הבעל היום ומחר ומערער לא משגחינן ביה וקיום שטרות לכ"ע בעי שלשה מפני שהוא מעשה ב"ד כדאמרן בפ"ב דכתובות והכא בשליח נעשה עד ועד נעשה דיין קמיפלגי מ"ד בפני שנים קסבר שליח נעשה עד ועד נעשה דיין. ומ"ד בפני ג' קסבר שליח נעשה עד ואין נעשה דיין. פי' בריש פ' האיש מקדש אמרינן אמר רבא אמר רב נחמן האומר לשנים צאו וקדשו לי אשה הן הן שלוחיו הן הן עדיו וכן בגירושין וכן בדיני ממונות ומסקנא התם והלכתא שליח נעשה עד והכא בהא קמיפלגי מאן דאמר בפני שנים קסבר כי היכי דשליח נעשה עד הכי נמי עד נעשה דיין והלכך מצטרף זה עם השנים וה"ל קיום הגט בג'. ומ"ד בפני ג' קסבר דוקא שליח נעשה עד ואין עד נעשה דיין ומקשה והא קי"ל בדרבנן דעד נעשה דיין פי' כגון גבי קיום שטרות אמרינן בפ"ב דכתובות ג' שישבו לקיים את השטר וכו' והוינן בה למימר דעד נעשה דיין וכו' ומשנינן ה"מ בעדות החדש דאורייתא וכו' אבל בדרבנן עד נעשה דיין ומהדר אלא הכא בהא קמיפלגי מר סבר כיון דאשה עצמה מביאה גיטה ובלבד שתהא צריכה לומר בפני נכתב ובפני נחתם זמנין דמתיא לה איהי וסמכינן עלה פי' אם תכשיר עתה בשנים יכשירו גם באשה בשנים ואשה לא חזיא לאצטרופי מ"ה תקנו בג' ואידך אשה מידע ידיע ולא סמכי עלוהי פי' להכשיר בשנים: תניא כותיה דר' יוחנן המביא גט ממדינת הים נתנו לה ולא אמר לה בפני נכתב ובפני נחתם יוצא והולד ממזר דברי ר' מאיר וחכ"א אין הולד ממזר אלא כיצד יעשה יטלנו ממנה ויחזור ויתננו לה בפני שנים ויאמר לה בפני נכתב ובפני נחתם פי' זה שהצריכו ליטלו ממנה ולתתו לה פעם אחרת כדי שיראה שהוא שליח בלבד דדוקא לשליח המנוה רבנן כבי תרי אבל לא לאינש אחרינא ור' מאיר סבר כיון שכבר נתנו לה יצא מתורת שליח והו לא מהימן הילכך לא סגי ליה בהך

תוספות רי"ד (המשך)

תקנתא וכיון דתניא כותיה דר' יוחנן הלכתא כותיה. ולר' מאיר משום דלא אמר בפני נכתב ובפני נחתם יוצא והולד ממזר פי' כיון דקאי השתא ואמר הכי משום דלא אמר לה בההיא שעתא ואמר הכי יוצא והולד ממזר אי נמי [לא] אתי בעל (לא קאין) ומערער ואמאי יוצא והולד ממזר אין ר' מאיר לטעמיה דאמר רב המנונא משמיה דעולא אומר היה ר' מאיר כל המשנה ממטבע שטבעו חכמים בגיטין הולד ממזר ואין הלכה כרבי מאיר דיחיד ורבים הלכה כרבים. תניא בפ"ק דתוספתא גיטין המביא גט ממדינת הים ולא אמר לה בפני נכתב ובפני נחתם הרי זה נוטלו ממנו אפילו לאחר ג' שנים ונותנו לה ואומר לה בפני נכתב ובפני נחתם: בר הדיא בעא לאתויי גיטא אתא לקמיה דר' אחאי דהוה ממונה אגיטין פי' דאמרן כל מי שאינו בקי בטיב גיטין וקידושין לא יהא לו עסק בהן והיו ממנים אדם גדול עליהן להורות להן היאך יעשום א"ל צריך אתה לעמוד על כל אות ואות אתא לקמיה דר' אמי ור' אסי א"ל לא צריכית וכ"ת איעביד לחומרא אתה מוציא לעו על גיטין הראשונים רבה בר בר חנה אייתי גיטא פלגיה איכתיב קמיה ופלגיה לא איכתיב קמיה אתא

מסורת הש"ס

א) [דוגמתו ר"ה כב:], ב) לעיל ג., ג) קדושין מג., ד) כתובות כא: סנהדרין לד: ר"ה כו. ב"ק נ: ב"ב קיד., ה) ב"מ נה: לקמן פו., ו) [עי' תוס' ב"מ נה: ד"ה ולא אמר], ז) לקמן פ. ב"מ נה:, ח) לקמן טו. [ע"ש פרש"י ד"ה שיטה אחת וכו'], ט) [שייך לע"א], י) [ע"א], כ) [ע"ש דליתא הכי ושוב מצאתי הערה במהרש"א],

◆

גליון הש"ס

גמ' כיצד יעשה. עי' לקמן פד ע"ב תד"ה אמר חזקיה:

◆

מוסף רש"י

בפני כמה נותנו לה. שליח זה לאשתו ואומר בפניהם בפני נכתב (לעיל ג.). **שליח נעשה עד.** בין לקידושין בין שאלת ממון לבעל חובו מצטרף שליח עם עד להיות שנים, או אם שנים שלוחים היו ביחד שניהם מעידים בדבר (קדושין מג.). **ואין עד נעשה דיין.** המעיד על הדבר אין נעשה עוד דיין באותו דבר, וגם אם רואה את הדבר ונעשה עד, אין נעשה עליה עוד דיין בעדות עצמו אלא א"כ מעידין אחרים בפניו. ונראה בעיני דגזירת הכתוב הוא, דכתיב ועמדו שני האנשים וגו', בעדים הכתוב מדבר, לפני ה' היינו לפני הדיינין, אבל העדים אין חוזרין ויושבין ודנין (רשב"ם ב"ב קיד.). **המביא גט ממדינת הים.** לאשה שעשאו בעלה שליח להוליכו לגרש הצריכוהו לומר בפני נכתב ובפני נחתם (ב"מ נה:). **יוצא.** מי שנשאה על ידי גט זה (שם). **שיטה אחת לשמה.** שיטה ראשונה שנה שם האיש והאשה והזמן (לקמן סו.).